
Ulkoasiainministeriö

27.3.2013

Viite: Kommenttipyyntö

Asia: Suomen ihmisoikeuspoliittinen strategia ja toimintaohjelma 2013-15, luonnos

Ihmisoikeusliitto kiittää mahdollisuudesta kommentoida Ulkoasiainministeriön strategian ja toimintaohjelman luonnoksia. Sekä strategiassa että ohjelmassa on lukuisia erittäin hyviä ajatuksia. Kiitämme ulkoasiainministeriötä myös siitä, että valmistelussa pyritään kuulemaan laajasti kansalaisyhteiskunnan toimijoita. Mielestämme ulkoasiainministeriö kuulee tällä hetkellä prosesseissaan kiitettävästi kansalaisyhteiskuntaa.

Yleiset kommentit

- Toimintaohjelman kärkihankkeet ovat perusteltuja, erityisesti naisten ja tyttöjen oikeuksien osuudet kattavia ja vahvoja. Pidämme ohjelmaa tärkeänä ja sillä on parhaimmillaan mahdollisuus edistää ja systematisoida ihmisoikeuksien edistämistä ulkopoliitiikan osana merkittävästi.
- Toimintaohjelman vaikuttavuutta ja seurattavuutta lisääisi se, että vaikuttamiskohteet kirjattaisiin selkeämmin erityisesti kahdenvälisen yhteistyön, pohjoismaisen yhteistyön, liittolaispolitiikan ja kansalaisyhteiskunnan osalta.
- Toimintaohjelma sisältää vaikuttamista monen hyvin erilaisen toimijan suuntaan. Strategialuonnosta selkeyttäisi kokonaisuuksien "Ihmisoikeuksia edistetään yhteistyöllä" (s. 5) ja "Toiminta kansainvälisissä järjestöissä" (s. 9) keskinäisen koherenssien selkeyttäminen ja käsitteleminen sisällöllisesti lähellä toisiaan. Sivulla 9 käsitellään esimerkiksi Euroopan neuvoston ja Etyjin toimintaan liittyviä tavoitteita. Näiden toimijoiden toiminta eroaa toisistaan merkittävästi, ja sen tulisi näkyä myös Suomen vaikuttamistavoitteissa.
- Osa IV "Ihmisoikeuksia edistetään ulkopoliitiikan kaikilla osa-alueilla (koherenssi)" sivuilla 4-6 on kattava. On myös erittäin tervetullutta, että toimintaohjelman kohtaan "Ihmisoikeudet taloudellisissa ulkosuhteissa" on nostettu toimenpide "tukee kansainvälisiin kauppajärjestelyihin liittyvien ihmisoikeusvelvoitteiden huomiointia sekä osallistuu kansainväliseen keskusteluun yritysten ihmisoikeusvastuuta koskevan kansainvälisen normiston kehittämiseksi".
-
- Osio IV heijastaa vankkaa poliittista tahtoa edistää ihmisoikeuksia Suomen muualla tapahtuvassa kriisinhallintatyössä'. Toivomme kuitenkin tarkentamista ja aukikirjoittamista kohtaan "edistää ihmisoikeuksien huomioimista kriisinhallinnan kansainvälisillä foorumeilla, mm. YK:ssa, EU:ssa, Natossa ja Etyjissä". Käsitksemme on, että ulkoasiain- ja puolustushallinnossa tehdään erilaisia valmisteluja Suomen turvallisuuspoliittisen yhteistyön tiivistämiseksi eri toimijoiden kanssa. Toivomme ulkoministeriöltä avoimuutta sen pohdintaan, miten tällaisen yhteistyön vahvistaminen liittyy ihmisoikeuksiin ja esimerkiksi ennakoivan arvioinnin valmistamista näistä turvallisuuspoliittisista yhteistyökumppaneista ja Suomen mahdollisesti tiivistävästä sotilaallisesta yhteistyöstä ihmisoikeusnäkökulmasta.

-
- Läpileikkaavan syrjintä-teeman osalta olisi varmistettava, että eri vähemmistöjen oikeudet huomioidaan yhdenvertaisesti läpi toimintaohjelman eri kärkihankkeiden ja eri vaikuttamiskohteiden osalta.
  - Ulkoministeriö on tehnyt arvokasta työtä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen hyväksi, ja tämän työn jatkamisen konkreettiset suunnitelmat on syytä kirjata nykyistä tarkemmin

Yksityiskohtaiset kommentit:

- s. 3 "Liittolaispolitiikka". Ehdotamme termin 'nousevat valtiot' välttämistä. Paperista ei avaudu, mihin valtioihin termillä viitataan ja toisaalta termi on jossain määrin leimaava.
- s. 5 Kenelle ihmisoikeuskoulutusta on tarkoitus lisätä? Voisi tarkentaa.
- s. 6 "tukee kansainvälisiin kauppajärjestelyihin liittyvien ihmisoikeusvelvoitteiden huomiointia sekä osallistuu kansainväliseen keskusteluun yritysten ihmisoikeusvastuita koskevan kansainvälisen, **valtioita velvoittavan** normiston kehittämiseksi". Toivoisimme tähän lihavoidun kaltaista lisäystä.
- Sivu 7, kappale 1:
"Suomi edistää ihmisoikeuksien, kansainvälisen humanitäärisen oikeuden ja pakolaisoikeuden kunnioittamista kaikessa terrorisminvastaisessa toiminnassa." Ehdotamme lisäystä: "ja estää aktiivisesti muiden valtioiden yrityksiä loukata ihmisoikeuksia Suomen alueella terrorisminvastaisessa toiminnassa, sekä jatkaa jo tapahtuneiden mahdollisten ihmisoikeusloukkausten tutkimista."

Sivu 8, kappale 3: Ehdotus että korvataan lause "Myös syrjittyjen ryhmien kuten vähemmistöjen on kunnioitettava ihmisoikeuksia kulttuuritaustasta riippumatta" toisella lauseella, joka ei leimaa vähemmistöjä ja tarkentaa sitä, miten Suomi haluaa ennaltaehkäistä vähemmistöryhmien sisäistä syrjintää.

Ihmisoikeusliitto osallistuu mielellään jatkossakin yhteistyöhön strategia- ja toimintaohjelmavalmistelussa.

Helsingissä maaliskuun 27. päivänä 2013

Ihmisoikeusliitto ry

Päivi Mattila
Pääsihteeri